

ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ З УРАХУВАННЯМ ІНФРАСТРУКТУРНИХ ЗМІН

Кобушко І. М.,

д. е. н., професор кафедри фінансових технологій і підприємництва,

Сумський державний університет, м. Суми, Україна,

i.kobushko@finance.sumdu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0003-0821-4233>

Чухно Р. Ю.,

студентка кафедри фінансових технологій і підприємництва,

Сумський державний університет, м. Суми, Україна,

ruslanachukhno@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-5975-4905>

Дана стаття присвячена визначенню сутності та оцінці стану інвестиційного потенціалу України за 2017-2019 років. Для правильного розуміння дефініції «інвестиційного потенціалу» було розглянуто взаємодію двох термінів: «інвестиції» та «потенціал», що дозволило суттєво підвищити правильність його оцінки. Було узагальнено складові інвестиційного потенціалу країни, а також визначено фактори впливу на його стан.

Формування і використання інвестиційного потенціалу є головними чинником у процесі забезпечення конкурентоспроможності та економічної безпеки країни, адже він відображає можливості економіки України робити фінансові внески у процеси, які пов'язані зі стабілізацією, відновленням, підтримкою та зростанням національного багатства; зі створенням та оновлення основних виробничих фондів та нематеріальних активів; генерацією нових ідей; розвитку наукового, інформаційного і освітнього потенціалу. Тому, для оцінки рівня інвестиційного потенціалу країни, потрібно застосовувати нові підходи або вдосконалювати вже існуючі, адже з плином часу фактори впливу на стан інвестиційного потенціалу змінюються – може зближуватись або зменшуватись їх вагомість. В даній роботі для оцінки стану інвестиційного потенціалу була застосована модель Олександренко І.В., але в ній не було враховано такий вагомий показник, як інфраструктурні ресурси. На нашу думку, врахування даного показника дасть змогу більш точно оцінити рівень інвестиційного потенціалу України, адже існує пряма залежність між наявністю розвиненої інфраструктури та досягненням економічних, соціальних, а також політичних цілей.

На основі розрахунків інтегральних показників забезпеченості країни трудовими, фінансовими, виробничими, природними та інфраструктурними ресурсами, було визначено інвестиційний потенціал України. Попри поступове зростання інвестиційного потенціалу в Україні існує ряд наявних проблем, які впливають на стан та розвиток економіки країни та погіршують рівень інвестиційного потенціалу. Відповідно до цього було запропоновано шляхи покращення стану інвестиційного потенціалу та визначено, що в Україні є необхідність застосовувати на державному рівні дієві заходи щодо створення єдиної цілісної системи процесів державного управління для формування та реалізації інвестиційного потенціалу.

Ключові слова: *інвестиційний потенціал, ресурси, фактори, економіка, розвиток, інтегральний показник.*

DOI: 10.21272/1817-9215.2021.3-12

ВСТУП

Однією з нагальних та актуальних проблем на сьогодні є ефективне використання інвестиційного потенціалу країни, адже розвиток будь-якої національної економіки базується на певному інвестиційному потенціалі. Чим більший інвестиційний потенціал країни, тим ефективніше формуються додаткові можливості для соціально-економічного зростання, створення передової економіки побудованої на новітніх технологіях. Від стану інвестиційного потенціалу залежать масштаб і якість результатів економічної діяльності. Якщо інвестиційний потенціал зменшується, то не виключається скорочення економічної діяльності, що тягне за собою погіршення соціального становища суспільства. Тому в умовах кризових явищ та економічної нестабільності використання ресурсів інвестиційного потенціалу повинно в першу чергу спрямовуватися на стабілізацію економічних процесів у державі та створення основи для економічного зростання, що в свою чергу буде сприяти підвищенню конкурентоспроможності економіки України.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідженням стану інвестиційного потенціалу приділено велика кількість праць вчених-економістів, серед яких: Шамота Г. М. [4], Боровік Л. В. [5], Сілюкова С. М. [6], Кобеля З. І., Кугаренко Н. Я., Рудько К. І. та Бабчук А. М. [7], Нечитайло У. П. [8], Мельник А. Ф., Васіна А. Ю., Желюк Т. Л. та Попович Т. М. [9], Кукош М. С. [10], Олександренко І. В. [12], Бударна В. О. [24]. Більшість науковців здійснюють оцінку стану інвестиційного потенціалу на основі даних про обсяг капітальних інвестицій або прямих іноземних інвестицій. Дані підходи не враховують основні фактори впливу на інвестиційний потенціал такі, як: виробничі, природні, трудові, фінансові, інфраструктурні, адже формування інвестиційного потенціалу країни, його стан і ступінь використання відбуваються під впливом цих факторів.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою даного дослідження є аналіз факторів, які впливають на формування і використання інвестиційного потенціалу України, в умовах нестабільної економічної ситуація, яка була спричинена фінансово-економічною кризою, анексією АРК та інше.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

В даній роботі в процесі дослідження та обробки матеріалів використовувалися факторний та порівняльні методи, горизонтальний аналіз та синтез, коефіцієнтний метод, а також при обробці фактичних даних застосовувалися аналітичні та графічні методи.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

На сьогоднішній день економіка України перебуває на стадії значних соціальних та економічних перетворень. Інвестиції являються вагомим індикатором, завдяки якому можна оцінити можливості формування та реалізації інвестиційного потенціалу економіки України, покращення економічних та соціальних показників розвитку суспільства.

Для точного розуміння змісту терміну «інвестиційний потенціал», необхідно першим кроком ознайомитися зі складовими цього поняття, а саме з сукупністю взаємодії двох термінів: «інвестиції» та «потенціал», що дозволить суттєво підвищити правильність його оцінки.

Згідно із статтею 1 Закону України «Про інвестиційну діяльність», «Інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (доход) та/або досягається соціальний та екологічний ефект» [1].

Поняття ж «потенціал» визначається, як сукупність всіх наявних можливостей, продуктивних сил, засобів, прихованих здатностей, резервів чого небусть, що можуть бути використані за відповідних умов та виявлені в будь-якій галузі або сфері [2; 3]. З наукової точки зору термін «потенціал» – це «...максимальні можливості раціонально використовувати всі види ресурсів для досягнення поставлених цілей з урахуванням впливу середовища, в якому функціонують усі суб'єкти господарювання» [4].

Економічна сутність та зміст терміну «інвестиційний потенціал» в науковій літературі трактується досить широко в результаті різних теоретичних підходів до його дослідження. Обґрунтування економічної сутності інвестиційного потенціалу економіки країни, як і раніше досить актуальне, особливо в світлі сучасних змін в національній та світовій соціально-економічних системах.

Таким чином, спираючись на вище наведені дефініції терміну, можна зробити такий висновок, що інвестиційний потенціал – це кількісна характеристика, що враховує основні макроекономічні індикатори та характеристики у вигляді сукупності наявних об'єктивних передумов для інвестицій і майбутнього розвитку економіки країни, що залежать як від наявності і різноманітності сфер та об'єктів інвестування, так і від економічного розвитку території і не реалізованих в даний час потенційних можливостей зростання.

Таблиця 1.1 – Підходи до визначення сутності поняття «інвестиційний потенціал»

Автор	Визначення
Боровік Л. В.	«Інвестиційний потенціал є сукупністю усіх видів інвестиційних ресурсів, які можуть залучатися для вирішення екологічних, економічних, соціальних та інших проблем» [5, с.98].
Сілюкова С. М.	«Інвестиційний потенціал – це сукупність ресурсів (матеріальних і фінансових), які суспільство може виділити для забезпечення інвестиційного процесу. Це кількісний показник. Він враховує основні макроекономічні характеристики, насиченість території факторами виробництва (природними ресурсами, робочою силою, основними фондами, інфраструктурою і т. п.), споживчий попит населення й інші показники» [6, с.141].
Кутаренко Н. Я., Кобеля З. І.	«Інвестиційний потенціал країни – це сукупність можливостей залучення інвестиційного капіталу в економіку держави для створення сприятливих умов розвитку та найдоцільніше його використання, що призводить до економічного зростання» [7, с.36].
Нечитайло У. П.	«Інвестиційний потенціал - це здатність досягти бажаного результату через реалізацію та управління інвестиційними можливостями, що містяться в інвестиційних ресурсах, що в свою чергу створює сприятливий інвестиційний клімат, який забезпечує інвестиційну привабливість регіонів та держави зокрема» [8, с.101].
Мельник А. Ф., Васіна А. Ю., Желюк Т. Л., Попович Т. М.	Інвестиційний потенціал є максимально можливою здатністю залучати у виробництво і ефективно використовувати інвестиційні ресурси для здійснення реальних і фінансових інвестицій, які матеріалізуються у новостворюваних факторах суспільного виробництва та суспільній інфраструктурі. [9]

В умовах сучасної ринкової економіки інвестиційний потенціал країни складається з індивідуальних інвестиційних потенціалів, які представлені на рис. 1.

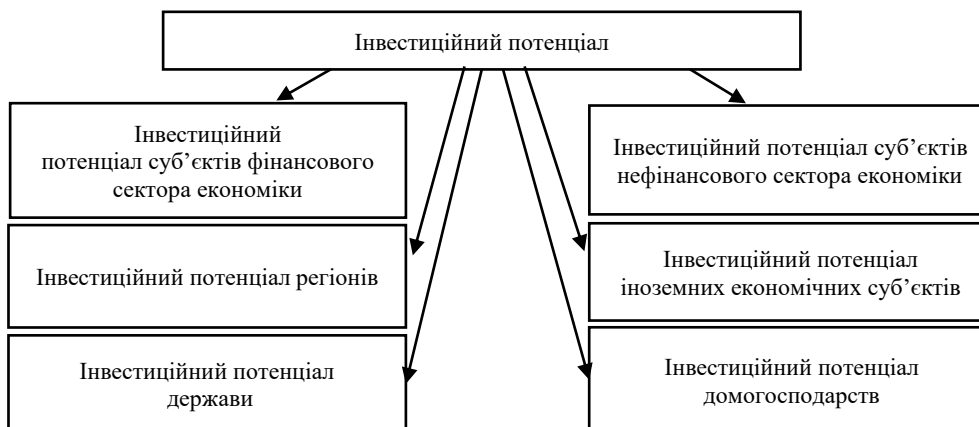

Рисунок 1 – Складові інвестиційного потенціалу економіки країни (складено автором на основі [10])

Всі суб'єкти підприємництва функціонують в умовах обмежених ресурсів. З цього випливає основний методологічний висновок, що кожен елемент господарської системи має певні види переваг. При цих припущеннях під потенціалом розуміється можливість і готовність суб'єктів ринку спеціалізуватися в тих видах діяльності і виробництва, за якими в кожен момент часу в них є абсолютні або порівняльні переваги.

При визначенні інвестиційного потенціалу враховується сукупність вагомих за впливом факторів. До основних належать:

- економічні (температура інфляції, тенденції в економічному розвитку територій, існування інвестиційних об'єктів та інше);
- ресурсно-сировинні (наявність запасів природних ресурсів та ін.);
- політичні (стабільність та професіоналізм органів влади та ін.);

- трудові (наявність робочої сили, рівень освіти, рівень безробіття та ін.);
- виробничі (виробничі та фінансові результати діяльності в секторах економіки регіону, натуральних та вартісних обсягів виробництва, обсягу внутрішніх інвестиційних ресурсів підприємства, частка збиткових підприємств, можливість міжнародних економічних зв'язки та ін.);
- фінансові (обсяг доходів бюджетів, позитивний чистий фінансовий результат підприємницького сектора економіки, доходи населення та ін.);
- інноваційні (рівень розвитку науки та технологій, впровадження досягнень НТП та ін.);
- інституціональні (ступень розвитку головних інститутів ринкової економіки, рівень розвитку малого підприємництва та ін.);
- інфраструктурні (економіко-географічне положення регіону та його транспортна доступність та ін.);
- соціальні (забезпеченість населенням житлом та купівельна спроможність населення та ін.) [11].

Під категорією «інвестиційний потенціал» розуміють сукупну можливість галузевих ресурсів і здатність господарюючих суб'єктів, що оперують запасами цих ресурсів, забезпечувати в часі стійкий економічний ефект.

На думку Олександренко І.В. «інвестиційний потенціал необхідно розраховувати як сумарний показник забезпеченості фінансовими, трудовими, виробничими та природними ресурсами, які є основними важелями здійснення інвестиційних процесів у державі та окремому її регіоні. У цьому випадку під інвестиційним потенціалом можна розуміти забезпеченість території різного роду інвестиційними ресурсами, а не лише тими, що висвітлюють фінансовий бік інвестиційної діяльності» [12].

На нашу думку для більш точного визначення інвестиційного потенціалу країни необхідно додати такий вагомий показник, як забезпеченість країни інфраструктурними ресурсами, адже існує пряма залежність між наявністю розвинутої інфраструктури та досягненням економічних, соціальних, а також політичних цілей. Наявність якісної інфраструктури дає можливість країні забезпечити стабільний розвиток економіки всієї держави, підвищити її конкурентоспроможність, забезпечити належний рівень життєдіяльності людини, зняти соціальну напругу населення та інше. В той же час незадовільний стан інфраструктури призводить до погіршення якості наданих послуг у сфері охорони здоров'я та освіти, обмежує професійну підготовку висококваліфікованих кадрів, веде до скорочення трудових ресурсів, що стає вагомим перешкодою для розвитку економіки країни.

Для оцінки інвестиційного потенціалу України було застосовано модифіковану формулу, на основі методики Олександренко І.В.

Формула для розрахунку інтегрального індексу інвестиційного потенціалу країни:

$$I = \frac{I_{fr} + I_{lr} + I_{pr} + I_{nr} + I_{ir}}{5}, \quad (1)$$

де I_{fr} – інтегральний показник забезпеченості фінансовими ресурсами;

I_{lr} – інтегральний показник забезпеченості трудовими ресурсами;

I_{pr} – інтегральний показник забезпеченості виробничими ресурсами;

I_{nr} – інтегральний показник забезпеченості природними ресурсами;

I_{ir} – інтегральний показник забезпеченості інфраструктурними ресурсами.

Формула розрахунку інтегрального показника забезпеченості окремими видами ресурсів країни:

$$I_r = \sqrt{\sum (1 - K_i)^2}, \quad (2)$$

де I_r – інтегральний показник забезпеченості окремими видами ресурсів країни;

K_i – частковий коефіцієнт окремого факторіального показника України.

Формула для розрахунку часткового коефіцієнта окремого факторіального показника України:

$$K_i = \frac{Z_i}{S}, \quad (3)$$

де Z_i – числове значення окремого факторіального показника по Україні;
 S – стандартизоване відхилення показника.

Формула для розрахунку стандартизованого відхилення:

$$S = \sqrt{\sum (Z_i - \bar{Z})^2}, \quad (4)$$

де Z_i – числове значення окремого факторіального показника по Україні;
 \bar{Z} – середньоарифметичне значення факторіального показника.

Природно-ресурсний потенціал відноситься до важливих факторів економічного розвитку країни. Щоб встановити ступінь забезпеченості України природними ресурсами та визначити здатність їх трансформацію в інвестиційний потенціал, необхідно проаналізувати наявні ресурсні можливості нашої держави, а також оцінити стан їх використання. Дані для аналізу наведені у таблиці 2.

Таблиця 2 – Показники забезпеченості природними ресурсами (складено автором на основі [13; 14])

Показник	Рік			Відхилення	
	2017	2018	2019	+,-	%
Площа сільськогосподарських угідь, тис. га	41489,3	41329,0	41310,9	-178,4	-0,4
Площа земельного лісового фонду, тис. га	10674,9	10674,9	10686,8	11,9	0,1
Видобуток газу природного, млн. м3	20500,0	20800,0	20500,0	0	0,0
Випуск готового вугілля, тис. т	24200,0	26300,0	25500,0	1300	5,4
Видобуток пісків природних, тис. м	16500,0	15600,0	16700,0	200	1,2
Видобуток гальки, гравію, щебню та каменю дробленого, тис. т	60300,0	60400,0	60400,0	100	0,2

Площа сільськогосподарських угідь у 2019 році зменшилась до 41310,9 тис. га, тобто на 0,4% менше ніж у 2017 році, це відбулося за рахунок збільшення площі земель лісового фонду на 11,9 тис. га, або на 0,1% (лісові ресурси відіграють важливу роль у збереженні навколишнього середовища та господарській діяльності людей, слугують важливим сировинним фактором для розвитку галузей народного господарства), а також за рахунок забудови земель, збільшення площі відкритих заболочених та закритих поверхневими водами територій.

Для України сільськогосподарські угіддя відіграють важливу роль в економіці країни, адже наша держава – це аграрна країна. Розвиток аграрного сектору останніх років сприяв процесу стабілізації економіки в Україні. Аграрна економіка країни має значний потенціал для подальшого зростання.

У 2018 році видобуток газу природного збільшився на 1,5% у порівнянні з 2017 роком, а вже у 2019 році значення даного показника знизилось до рівня 2017 року – 20500 млн. м3, це спричинено тим, що значна кількість родовищ газу виснажена, бо більшість з них відкриті ще в середині 20-го століття. Труднощі пов'язані з експлуатацією родовищ та проведенням геологорозвідувальних робіт, технологічна відсталість газопереробних підприємств, що послаблює їх конкурентоспроможність призводить до зниження інвестиційної привабливості та скорочення обсягів видобування. Видобуток вугілля у 2018 році збільшився на 8,8% у порівнянні з 2017 роком, а вже у 2019 році значення даного показника зменшилось на 3% у порівнянні з 2018 роком, через складнощі з погодженням спецдозволів на нові ділянки для видобутку в попередні періоди.

У 2018 році видобуток пісків природних зменшилась на 5,5% (у порівнянні з 2017 роком), а вже у 2019 році значення даного показника збільшилось на 7,1% (у порівнянні з 2018 роком), а за весь досліджуваний період видобуток пісків зріс на 1,2%. Видобуток гальки, гравію, щебню та каменю дробленого за досліджуваний період збільшився на 0,02%.

Таким чином, наявність сировинних ресурсів, їхній раціональний видобуток і використання є запорукою стабільного і збалансованого економічного розвитку країни та її територій.

На основі показників забезпеченості природними ресурсами було розраховано інтегральний показник, динаміка якого представлена на рис. 1.

Для наочного відображення розрахунку інтегрального показника забезпеченості країни певними видами ресурсів, наведемо фрагмент розрахунку за допомогою формул наведених у даній статті вище, на основі показників забезпеченості природними ресурсами за 2017 рік (табл. 3).

Таблиця 3 – Фрагмент розрахунку інтегрального показника забезпеченості природними ресурсами України за 2017 рік

Показник	Площа сільськогосподарських угідь, тис. га	Площа земельного лісового фонду, тис. га	Видобуток газу природного, млн. м ³	Випуск готового вугілля, тис. т	Видобуток пісків природних, тис. м	Видобуток гальки, гравію, щебню та каменю дробленого, тис. т
Z_i	41489,3	10674,9	20500,0	24200,0	16500,0	60300,0
\bar{Z}	28944,033					
$Z_i - \bar{Z}$	12545,27	-18269,13	-8444,03	-4744,03	-12444,03	31355,97
$(Z_i - \bar{Z})^2$	157383715,74	333761232,75	71301698,93	22505852,27	154853965,60	983196645,60
S	41509,073					
K_i	0,999524	0,25717	0,493868	0,583005	0,397503	1,452694
$1 - K_i$	0,000476	0,74283	0,506132	0,416995	0,602497	-0,45269
$(1 - K_i)^2$	2,27E-07	0,551796	0,25617	0,173885	0,363002	0,204932
I_r	1,245					

Наступні розрахунки інтегральних показників забезпечення виробничими, трудовими, інфраструктурними та фінансовими ресурсами були виконані аналогічним способом.

Аналіз показників забезпеченості природними ресурсами дав змогу встановити, що в країні природно-ресурсний потенціал має тенденцію до зниження. Так у 2017 році інтегральний показник забезпеченості природними ресурсами склав 1,245, у 2018 році – 1,238, а у 2019 році – 1,232, за весь досліджуваний період значення даного показника зменшилось більш ніж на 1%. Динаміка даного показника представлена на рисунку 2.

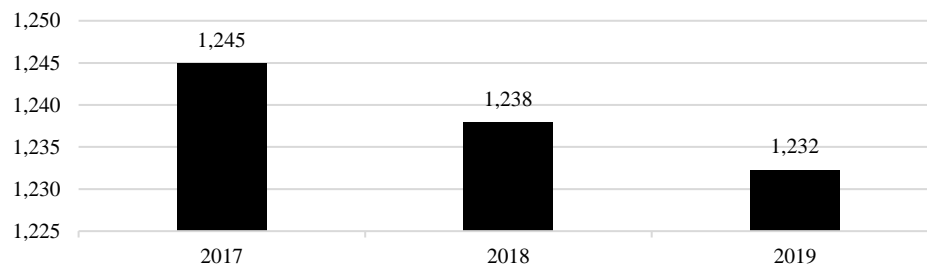

Рисунок 2 – Інтегральний показник забезпеченості природними ресурсами України протягом 2017-2019 рр. (побудовано автором)

Україна достатньо забезпечена природними ресурсами, але на сьогоднішній час постає питання їх раціонального використання, що дасть змогу скоротити матеріаломісткість продукції, забезпечити підвищення продуктивності праці та збільшити ефективність діяльності економіки. Від стану і забезпеченості природними ресурсами напряму залежать ступінь розвитку економіки країни, тому забезпечення раціонального використання природно-ресурсного потенціалу стає одним з найголовніших завдань, а його успішне вирішення позитивно вплине на розвитку економіки і зміцнення соціальної стабільності на ресурсовидобувних територіях.

Наступним важливим етапом для визначення інвестиційного потенціалу країни є аналіз виробничих ресурсів, дані про які наведено у таблиці 4. В умовах розвитку ринкової економіки забезпеченість країни виробничими ресурсами має істотне значення, оскільки надає уявлення про розвиток виробничого сектору економіки країни, сучасний рівень становлення малого бізнесу, ступінь забезпеченості основними засовами та інше.

Таблиця 4 – Показники забезпеченості країни виробничими ресурсами (складено автором на основі [14; 15;16])

Показник	Рік			Відхилення	
	2017	2018	2019	+,-	%
Основні засоби, млн. грн.	7733905,0	9610000,0	9574186,0	1840281,0	23,8
Кількість промислових підприємств, од.	123876,0	125859,0	130324,0	6448,0	5,2
Сільське, лісове та рибне господарство, од.	76593,0	76328,0	75450,0	-1143,0	-1,5
Кількість суб'єктів державного реєстру підприємств та організацій України, од.	338256,0	355877,0	380597,0	42341,0	12,5
Кількість малих підприємств, у розрахунку на 10 тис. наявного населення, од.	76,0	80,0	86,0	10,0	13,2
Кількість малих промислових підприємств, од.	37066,0	39322,0	42396,0	5330,0	14,4
Вантажооборот автомобільного транспорту, млн. км	62296,8	72068,3	64952,9	2656,1	4,3
Кількість об'єктів роздрібно́ї торгівлі, в розрахунку на одну особу наявного населення, од.	0,02	0,02	0,02	0,0	0,0

Розмір основних засобів у 2018 році досяг значення у 9610000,0 млн. грн, що на 24,3% більше ніж у 2017 році, але вже у 2019 році значення цього показника мало тенденцію до незначного зниження на 0,4% (у порівнянні з 2018 роком). На сьогоднішній день в країні склалася незадовільна ситуація пов'язана з забезпеченістю та ефективністю використання основних засобів. В основному, через істотну зношеність основних засобів, зростає технічна та технологічна відсталість підприємств.

Кількість суб'єктів державного реєстру підприємств та організацій України у період 2017-2019 рр. збільшилась на 42341,0 одиниць або на 12,5%, це є позитивним явищем для усіх сферах економіки країни, яке сприяє поліпшенню рівня життя населення через підвищення конкуренції та пошуку нових ніш на вже освоєних ринках, що в свою чергу призводить до скорочення безробіття та посилення рівня конкурентоспроможності вітчизняної економіки.

Кількість промислових підприємств збільшилась з 123876,0 одиниць у 2017 році до 130324,0 одиниць у 2019 році, протягом аналізованого періоду значення цього показника збільшилась на 5,2%. При цьому кількість малих промислових підприємств за цей період зросла на 14,4%. Промисловість – це важлива галузь економіки, яка є головним роботодавцем та платником податків, постачальником і споживачем на внутрішньому ринку [17]. Спад промисловості матиме негативний вплине на всю економіку країни, в той же час як її розвиток дає можливість пришвидшити економічне

відновлення та зростання. В Україні більше половини продажі промислових виробів відбувається на зовнішньому ринку, тому це робить галузь чутливою до змін світової кон'юнктури.

Агросектор займає ключову роль в економіці України, забезпечуючи 9% ВВП, 18% зайнятості суб'єктів господарювання та 6% податкових надходжень (станом на 2019 рік), при цьому дана галузь визначається відносно стійкою до кризових явищ, так у період фінансової кризи 2014-2015 рр. частка сільського господарства у ВВП складала 10% та 12% відповідно. Україна є одним із лідерів з виробництва та експорту багатьох видів сільськогосподарської та харчової продукції у світі. Високий рівень розвитку агросектору в Україні багато в чому є наслідком сприятливих природних умов. При цьому за аналізований період кількість сільського, лісового та рибного господарства зменшилась на 1,5%, до цього призводить застарілість обладнання через низький доступ до фінансових ресурсів та його високу вартість. При цьому, зміни клімату створюють нові виклики для галузі, а високі ризики ведення бізнесу призводять до дефіциту іноземних інвестицій.

Однією із важливих та пріоритетних галузей економіки країни є мале підприємництво. Протягом 2017-2019 рр. кількість малих підприємств, у розрахунку на 10 тис. наявного населення мають тенденцію до збільшення, а саме на 13,2%. Збільшення кількості малих підприємств має позитивний вплив на зростання ВВП, стимулює економічне зростання країни, впливає на розвиток НТП, зайнятість населення, а також слугує утворенням конкурентоспроможного середовища, бо являється антимонопольним за своєю сутністю та є одним з ефективних чинників виходу з економічної кризи країни [18].

Роздрібна торгівля має значну роль в економічній та соціальній діяльності держави та має значний вплив на виробництво та споживання товарів. Кількість об'єктів роздрібною торгівлі, в розрахунку на одну особу наявного населення протягом 2017-2019 рр. коливалось в межах 0,02 одиниць на одну особу. На кількість об'єктів роздрібною торгівлі в першу чергу впливає інтенсивність конкуренції, недосконале законодавство, корупція та зростання кількості великих мереж.

Вантажооборот автомобільного транспорту у 2018 році зріс на 15,7% у порівнянні з 2017 роком, але вже в 2019 році значення даного показника знизилось на 9,9% у порівнянні з 2018 роком. Зменшення вантажообороту автомобільного транспорту відбувається з причин старіння та високого зносу автотранспорту, погіршення технічного стану, який не відповідає технологічному рівню вимог та скорочення автопарку, збільшує енергозатрати, приносить шкідливий вплив на екологію, збільшує витрати на ремонт та відновлення, що в свою чергу негативно впливає на якість та безпеку перевезень.

На основі показників забезпеченості виробничими ресурсами було розраховано інтегральний показник, динаміка якого представлена на рис. 3. У 2018 році значення інтегрального показника забезпеченості виробничими ресурсами зросло на 0,2% у порівнянні з 2017 роком, а вже 2019 році характеризується зменшенням даного показника до рівня 2,618, в більшій мірі через зниження вартості основних засобів, яка спричинена їх застарілістю та зношеністю.

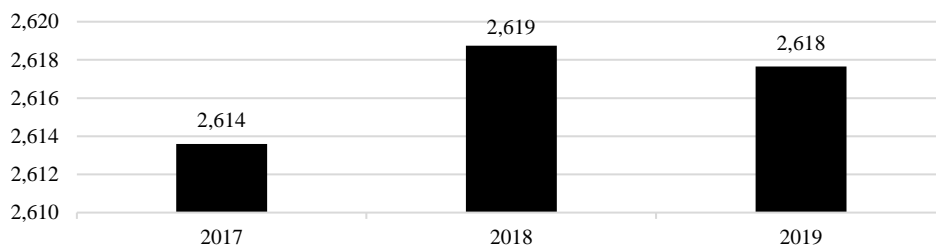

Рисунок 3 – Інтегральний показник забезпеченості виробничими ресурсами України протягом 2017-2019 рр. (побудовано автором)

Для покращення стану виробничого потенціалу країни необхідно впроваджувати у виробництво нові сучасні технології та провести модернізацію старих, що забезпечить можливість збільшувати об'єми виготовлення продукції належної якості, розширювати асортимент та номенклатуру, яка буде відповідати усім критеріям споживчого ринку та покращить темпи зростання ВВП та всієї економіки в цілому.

Проаналізувавши таблицю 5 можна визначити ступінь забезпеченості України трудовими ресурсами, адже вони є важливий фактор економічного зростання кожної країни.

Таблиця 5 – Показники забезпеченості країни трудовими ресурсами (складено автором на основі [13; 14])

Показник	Рік			Відхилення	
	2017	2018	2019	+,-	%
Середньорічна кількість працівників тис. осіб	15495,9	15718,6	15894,9	399	2,6
Економічна активність, тис осіб	17193,2	17296,2	17381,8	188,6	1,1
Рівень зареєстрованого безробіття, %	9,9	9,1	8,6	-1,3	-13,1
Кількість померлих громадян на 1000 наявного населення, осіб	13,5	13,9	13,8	0,3	2,2
Потреба підприємств у працівниках на заміщення вільних робочих місць, тис. осіб	50,4	58,4	100,9	50,5	100,2
Кількість осіб, що підвищили кваліфікацію, тис. осіб	5,6	5,7	6,3	0,7	12,5
Частка науковців у сукупній чисельності наявного населення, %	0,22	0,21	0,19	-0,03	-13,6

Середньорічна кількість працівників України протягом 2017-2019 рр. мала тенденцію до збільшення на 2,6%. Кількість економічно активного населення протягом аналізованого періоду зросла на 188, 6 тис. осіб, або на 1,1%. Це обумовлено як прискоренням зростання економіки, так і розширенням можливостей для працевлаштування молоді з огляду на поширення програм стажування, навчання та практики.

Кількість осіб що підвищили кваліфікацію протягом аналізованого періоду збільшилась на 12,5%. Підвищення кваліфікації сприяє зростанню продуктивності праці, що допомагає співробітникам максимально повно реалізовувати свій потенціал через підвищення особистої ефективності.

Частка науковців у сукупній чисельності наявного населення протягом 2017-2019 року зменшилась на 15,1%. Недостатнє фінансування наукових установ призвело до загострення соціального напруження в наукових колективах і відтоку висококваліфікованих наукових кадрів у інші сфери діяльності або від'їзду за кордон, де висококваліфіковані наукові працівники мають відповідний статус та фінансове забезпечення.

Рівень існуючого безробіття в Україні є досить високий, що погіршує соціально-економічне становище країни, хоча за аналізований період він зменшився з 9,9% у 2017 році до 8,6% у 2019 році, тобто протягом досліджуваного періоду значення цього показника зменшилось на 13,1%. Зростання економіки на тлі розширення пропозиції робочої сили, яке обумовлено збільшенням вимог до страхового стажу для призначення пенсії та тривалого й стійкого зростання заробітних плат, призвело до підвищення рівня зайнятості та зниження рівня безробіття. Попри збільшення кількості зайнятого населення, потреба підприємств у працівниках на заміщення вільних робочих місць зросла з 50,4 тис. осіб у 2017 році до 100,9 тис. осіб у 2019 році, тобто на 100,2%. В Україні спостерігається брак робочої сили, який зумовлений високими міграційними процесами. Вищі заробітки за кордоном сприяли зменшенню сукупної пропозиції робочої сили в Україні. Особливо це відчутно для робітничих професій, де різниця у заробітних платах найбільша. Скорочення та старіння

населення країни вказує на те, що все менша кількість людей здатна працювати.

Кількість померлих осіб на 1000 наявного населення у 2018 році збільшилось майже на 3% у порівнянні з 2017 роком, а в вже у 2019 році спостерігається незначне зменшення на 0,7%, проте за весь аналізований період значення цього показника збільшилось на 2,2%, при цьому необхідно враховувати, що кількість населення України за даний період скоротилося з 42580 тис. осіб (у 2017 році) до 42150 тис. осіб (у 2019 році) тобто на 1%. Старіння та скорочення населення є однією з причин падіння показників продуктивності праці і, як наслідок, зниження темпів росту економіки.

Розрахувавши інтегральний показник забезпеченості трудовими ресурсами було встановлено, що за аналізований період значення даного показника знижуються з кожним роком. На рисунку 4 можна наочно побачити, як за досліджуваний період зменшився трудовий потенціал з 1,027 у 2017 році до 1,023 у 2019 році, тобто на 0,4%.

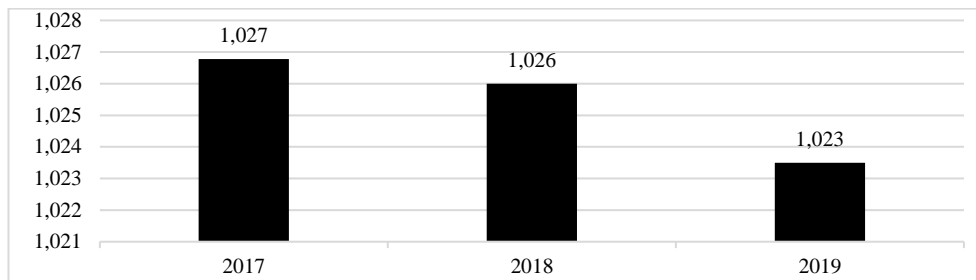

Рисунок 4 – Інтегральний показник забезпеченості трудовими ресурсами України протягом 2017-2019 рр. (побудовано автором)

Нестача трудових ресурсів прямо та опосередковано впливає на всі сфери економічної діяльності країни. Дефіцит бюджету, нестачу коштів на соціальні програми, охорону здоров'я, навчання молоді, утримання пенсіонерів та інше, все це є проявом браку трудових ресурсів.

Наступним кроком, який впливає на стан інвестиційного потенціалу України є аналіз показників забезпеченості країни інфраструктурними ресурсами (дані про які наведено у таблиці 6), адже даний показник є важливим елементами, розвиток якого надає змогу вивести нашу державу на новий рівень економічного зростання.

Таблиця 6 – Показники забезпеченості інфраструктурними ресурсами (складено автором на основі [13; 14; 15])

Показник	Рік			Відхилення	
	2017	2018	2019	+,-	%
Загальна площа житлового фонду, млн.м ²	984,8	993,3	1011,4	26,6	2,7
Кількість закладів дошкільної освіти, тис. од.	14,9	14,9	14,8	-0,1	-0,7
Кількість закладів загальної середньої освіти, тис. од.	16,2	15,5	15,2	-1	-6,2
Кількість закладів професійно-технічної освіти, од.	756	736	723	-33	-4,4
Кількість закладів вищої освіти, тис. од.	661	652	619	-42	-6,4
Кількість лікарняних закладів, тис. од.	12,1	12,2	12,2	0,1	0,8
Кількість закладів культури (бібліотеки, клубні заклади), тис. од.	33,9	33,6	32,5	-1,4	-4,1
Довжина автомобільних доріг загального користування, тис. км	163,1	161,8	161,9	-1,2	-0,7
Обсяг реалізованих послуг у сфері телекомунікацій та поштового зв'язку, млн. грн	65488	72586	71599	6111	9,3

Наявність власного житла та комфортних умов проживання – одна з основних потреб людини. Загальна площа житлового фонду у період з 2017 по 2019 рр.

збільшилась на 2,7%. Так, у 2017 році на 1 людину припадало 23,2 м², а вже у 2019 році цей показник склав 24,1 м². Попри збільшення загальної площі житлового фонду існують такі проблеми, як його старіння та невідповідність сучасним стандартам. Багато будівель мають аварійний стан, а деякі зовсім не придатні для проживання.

Неможливість держави забезпечити громадян житлом та комфортними умовами проживання у власній країні є однією з причин яка впливає на збільшення імміграції через, що Україна втрачає найбільш працездатне населення (молодь, науковців та ін.), нація старіє та розвиваються демографічні проблеми, які несуть загрозу економічній та навіть національній безпеці держави [19].

Упродовж 2017-2019 рр. кількість закладів освіти всіх рівнів зменшилась. Так, у 2017-2019 р. кількість закладів повної загальної середньої освіти скоротилася на 6,2%, закладів професійно-технічної освіти на 4,4 %, закладів вищої освіти на 6,4%, закладів дошкільної освіти на 0,7%. Скорочення мережі закладів освіти відбувається за рахунок оптимізації їх кількості шляхом реорганізації (ліквідації) закладів дошкільної, повної загальної середньої освіти та утворення на їх базі філій опорних закладів освіти. Причина таких змін вбачається у браку коштів, що призводить до закриття таких закладів в об'єднаних територіальних громадах [20].

Кількість лікарняних закладів упродовж 2017-2019 рр. збільшилась на 0,8%. Через відсутність інвестицій та інші обмеження багато лікарняних будівель мають незадовільний стан, дуже мала кількість закладів здатні забезпечити сучасне комплексне медичне обслуговування. Однак, на сьогодні в Україні проходить медична реформа, яка направлена на покращення якості та ефективності надання медичних послуг.

Протягом аналізованого періоду кількість закладів культури зменшилась на 4,1%. Органи місцевого самоврядування основними причинами закриття закладів культури пояснюють недостатністю бюджетних асигнувань, непридатністю та аварійністю будівель і споруд, відсутністю умов для утримання книжкових фондів і обслуговування, вилученням приміщень для іншого призначення, скороченням кількості жителів у сільських населених пунктах в результаті дії демографічних чинників, в тому числі урбанізації. Серед ключових проблем у наданні якісних культурних послуг є неефективна базова мережа закладів культури, низький рівень матеріально-технічного забезпечення, (більшість закладів культури місцевого рівня не мають комп'ютерної техніки та не підключені до мережі інтернет), що створює перешкоди у доступі населення до культурних послуг [21].

Довжина автомобільних доріг загального користування у період 2017-2019 рр. скоротилася на 0,7%. В Україні існує проблема жахливого стану автомобільних шляхів, яка накопичувалася протягом останніх десятиліть. Попри те, що за останні роки уряд збільшив витрати на ремонт та будівництво доріг ця проблема не могла бути вирішена найближчим часом, адже вона вимагає великого фінансування та значного проміжку часу. На сьогоднішній час задля подолання даної проблеми було затверджено за підписом президента України, програму «Велике будівництво», яка дозволить не лише побудувати та відремонтувати тисячі кілометрів доріг, тисячі соціально важливих об'єктів – але й створити тисячі нових робочих місць.

Послуг у сфері телекомунікацій та поштового зв'язку є важливою соціальною складовою для розвитку країни в усіх сферах її діяльності. Так за три аналізовані роки обсяг наданих послуг у даній сфері збільшився на 9,3%. Це відбулося за рахунок розширення покриття території України телекомунікаційними мережами, збільшення операторів поштового зв'язку та покращення якості наданих послуг.

На основі показників забезпеченості інфраструктурними ресурсами було розраховано інтегральний показник, динаміка якого представлена на рис. 5. Так у 2018-2019 рр. значення даного показника зросло на 0,1%.

На основі проведеного аналізу даного показника було встановлено, що в країні існує дуже багато проблем, які гальмують розвиток інфраструктури, але уряд намагається знайти вирішення існуючих проблем та покращити ситуацію, шляхом

проведення реформ у сфері освіти, медицини, культури, транспортного та комунікаційного зв'язку. Уряду країни необхідно й надалі здійснювати інвестиції в розвиток інфраструктури, яка в свою чергу буде стимулювати розвиток всієї економіки держави.

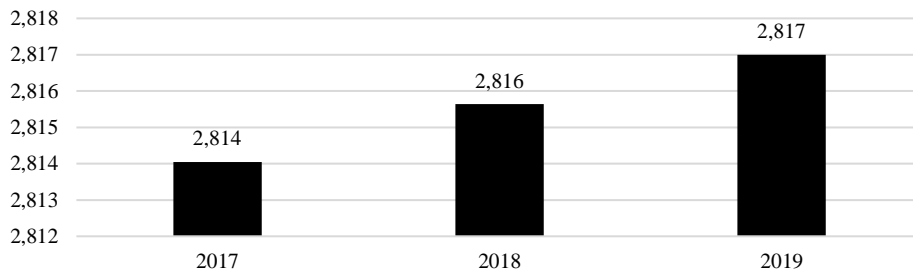

Рисунок 5 – Інтегральний показник забезпеченості інфраструктурними ресурсами України протягом 2017-2019 рр. (побудовано автором)

Наступним етапом при оцінці інвестиційного потенціалу країни займає аналіз показників забезпеченості країни фінансовими ресурсами, адже стабільний економічний розвиток країни, в значній мірі, характеризується ефективністю фінансово-кредитних відносин і в більшій мірі залежить від фінансової стійкості та забезпеченості суб'єктів фінансовими ресурсами, тому проаналізуємо показники наведеними у таблиці 7.

Таблиця 7 – Показники забезпеченості країни фінансовими ресурсами (складено автором на основі [13; 14; 15; 16])

Показник	Рік			Відхилення	
	2017	2018	2019	+,-	%
Обсяг прямих іноземних інвестицій в розрахунку на одну особу, доларів	86,7	105,1	139,0	52,3	60,3
Сукупні фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування, млн. грн.	236952,1	369212,3	613044,0	376091,9	158,7
Обсяги кредитів, наданих в економіку країни, в розрахунку на одну особу наявного населення, грн	23624,3	24600,1	26539,0	2914,7	12,3
Доходи місцевих бюджетів на одну особу наявного населення (з урахуванням міжбюджетних трансфертів), грн.	11791,9	13267,79	13298,5	1506,6	12,8
Кошти фізичних осіб, зосереджені на банківських рахунках, у розрахунку на одну особу наявного населення, грн.	10266,6	11289,57	12072,8	1806,2	17,6
Наявний дохід у розрахунку на одного жителя, грн.	47270,0	58442,0	69140,0	21870,0	46,3
Частка ВДВ у % ВВП країни	75,6	70,5	74,7	-0,9	-1,2
Середньомісячна номінальна заробітна плата працівників, грн.	7104,0	8865,0	10497,0	3393,0	47,8
Сукупні ресурси в середньому за місяць у розрахунку на одне домогосподарство, грн.	8165,2	9904,1	12118,5	3953,3	48,4

Фінансова криза 2014-2015 рр., яка була зумовлена військовим конфліктом на Сході України, анексією АРК, нестабільною політичною ситуацією та банківською кризою в результаті девальвації національної валюти, призвела до зниження обсягу прямих іноземних інвестицій в Україну. Починаючи з 2016 року економіка України

відновила своє зростання, що призвело до пришвидшення темпів зростання ВВП, а це в свою чергу сприяло підвищенню інвестиційного іміджу країни. За результатами аналізу було встановлено, що обсяг прямих іноземних інвестицій у розрахунку на одну особу протягом 2017-2019 рр. зріс на 60,4%. Основними інвесторами прямих іноземних інвестицій в Україну є такі країни: Кіпр, Нідерланди, Велика Британія, США, Німеччина та Швейцарія. Головними ознаками України, які роблять її привабливою для іноземних інвесторів являється географічне розташування; розвинене автомобільне, повітряне, морське і залізничне сполучення; істотна наявність молодшої та висококваліфікованої робочої сили, вартість якої є однією з найнижчих в Європі. Інвестор розраховує на стабільні та контрольовані витрати на оплату праці в середньостроковій перспективі.

Протягом 2017-2019 року обсяги кредитів, наданих в економіку країни, в розрахунку на одну особу наявного населення зросло на 12,3% [22]. Найбільшим фактором впливу на зростання середньої заробітної плати в Україні є законодавчо встановлена мінімальна зарплата. Подвоєння мінімальної заробітної плати у 2017 році спричинило збільшення зарплати на рекордні 16%. За рахунок збільшення розміру середньомісячної номінальної заробітної плати працівникам на 3393 грн, тобто на 47,8%, обсяг доходів місцевих бюджетів на одну особу наявного населення протягом 2017-2019 рр. має тенденцію до збільшення на 12,9% в певній мірі за рахунок збільшеного відрахування ПДФО. При цьому розмір наявного доходу у розрахунку на одного жителя збільшився з 47270,0 грн у 2017 році до 69140,0 грн у 2019 році, тобто на 46,3%. Покращення матеріального становища населення призвело до збільшення коштів фізичних осіб, зосереджених на банківських рахунках, у розрахунку на одну особу наявного населення у 2019 році на 17,6% у порівнянні з 2017 роком. Зростання зайнятості населення покращення соціальних умов та ріст потреб населення, зумовили збільшення сукупних ресурсів, що припадають на одне домогосподарство. Значення цього показника зросло на 48,4%.

Найбільший вплив на зростання рівня забезпеченості фінансовими ресурсами мало збільшення обсягу сукупних фінансових результатів від звичайної діяльності до оподаткування, які у 2019 році збільшилися на 376091,9 млн. грн., або на 158,7%, (у порівнянні з 2017 роком) та досягли значення у 613044,0 млн. грн.

Частка валової доданої вартості у складі валового внутрішнього продукту у 2018 році мала тенденцію до зменшення на 5,1% у порівнянні з 2017 роком, проте значення цього показника збільшилось до 74,7% у 2019 році, тобто на 4,2% більше ніж у 2018 році, але за весь аналізований період частка ВДВ у ВВП зменшилась на 0,9%, при цьому ВВП за досліджуваний період зріс на 33,2%.

На основі показників забезпеченості країни фінансовими ресурсами, було розраховано інтегральний показник, динаміку якого представлено на рисунку 6. Протягом аналізованого періоду забезпеченість України фінансовими ресурсами збільшилась на 3,1%. Це є позитивною динамікою для України, адже зростання забезпеченості фінансовими ресурсами дозволяє пришвидшити темпи зростання ВВП та покращити економічну стабільність країни.

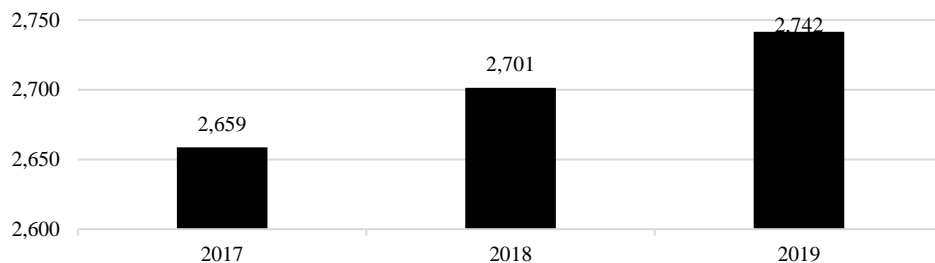

Рисунок 6 – Інтегральний показник забезпеченості фінансовими ресурсами України протягом 2017-2019 рр. (побудовано автором)

Макроекономічна стабілізація, виважена фіскальна та монетарна політика, поступове впровадження структурних реформ та позитивні очікування щодо ділової активності сприятиме зростанню забезпеченості фінансовими ресурсами та відповідно всієї економіки України в цілому [23].

На основі розрахунків інтегральних показників забезпеченості країни трудовими, фінансовими, виробничими, інфраструктурними і природними ресурсами та за допомогою формули 1, було визначено індекс інвестиційний потенціал України динаміку якого представлено на рисунку 7. У даній роботі задля більш точної оцінки інвестиційного потенціалу України було додано такий значущий показник, як інфраструктурні ресурси. На рисунку 6 представлено динаміку індексу інвестиційного потенціалу України без урахування показника інфраструктурних ресурсів та з його урахуванням. Таке порівняння дає змогу наочно виявити наскільки впливовим являється даний показник. За аналізований період індекс інвестиційного потенціалу має тенденцію до поступового зростання, при цьому без урахування показника інфраструктурних ресурсів у 2017 році він становив 1,886, а з урахуванням – 2,072, у 2018 році 1,896 та 2,080 відповідно, а у 2019 році значення даного показника збільшилось до 1,904 без урахування даного показника та 2,086 з урахуванням. Отже, з даного аналізу можна зробити висновок, що врахування інфраструктурних ресурсів є доцільним, адже це показує, що рівень інвестиційний потенціал країни насправді є більший, а це свідчить про те, що Україна має більше можливостей для розвитку інвестиційної діяльності.

Рисунок 7 – Індекс інвестиційного потенціалу України протягом 2017-2019 рр. (побудовано автором)

За весь досліджуваний період індекс інвестиційного потенціалу країни зріс майже на 1%. На зростання інвестиційного потенціалу головним чином вплинуло зростання показників забезпеченості країни фінансовими ресурсами.

Проаналізувавши всі складові інвестиційного потенціалу України, було визначено, що дана категорія вирізняється високою неоднорідністю. За більшістю показників макросередовища Україна має бути однією з провідних країн для вкладання інвестицій. Цьому сприяють її великий внутрішній ринок, порівняно кваліфікована й водночас дешева робоча сила, суттєвий науково-технічний потенціал, значні природні ресурси та наявність інфраструктури, хоча й не надто розвиненої.

Попри поступове зростання інвестиційного потенціалу в економіці України існує ряд наявних проблем, таких як: високий рівень корупції, тінізація економіки України, недосконалість судової системи, відтік робочої сили і кваліфікованих спеціалістів, ротації в складі Уряду, політична та економічна нестабільність, відсутність прогресу в реалізації реформ, недосконалість податкового законодавства.

Відповідно до проведеного дослідження доцільно запропонувати шляхи покращення інвестиційного потенціалу в Україні, такі як:

- створення необхідних правових та економічних умов для формування інвестиційного потенціалу, зокрема: розроблення та затвердження необхідних нормативно-правових документів актів;
- створення необхідної інфраструктури для інвестиційної діяльності;
- створення ефективного інвестиційного ринку;
- вибір пріоритетних напрямів у використанні капітальних вкладень за галузями національної економіки, на основі аналізу значущості розвитку окремих галузей господарства для економіки країни в цілому;
- вибір та обґрунтування інвестиційних проєктів на конкурсній основі з урахуванням пріоритетності, на підставі бізнес-планів;
- розрахунок необхідного обсягу інвестицій, джерел їх покриття і порядку, в тому числі для забезпечення інноваційної діяльності, а саме: фінансування інвестицій з державного бюджету; з місцевих бюджетів; банківських кредитів; емісії державних цінних паперів та паперів органів місцевого самоврядування; коштів юридичних і фізичних осіб; іноземних інвестицій;
- визначення регулюючого впливу держави на найважливіші макроекономічні показники розвитку країни, в тому числі відображення впливу інвестиційної діяльності на приріст ВВП, доходу економічних суб'єктів, інфляцію, випуск найважливіших видів промислової продукції, рівень життя населення та інше [24].

Для подальшого зростання економіки України уряду потрібно провести необхідні зміни, які забезпечать умови для підвищення довіри інвесторів, так зокрема провести глибокі та всебічні реформи для зміцнення верховенства права та поліпшення захисту прав власності та судової ефективності. Україні також потрібно розвивати свій ринок капіталу, приватизувати державні підприємства та вдосконалити як законодавчу базу так і податкову політику.

Формування і використання інвестиційного потенціалу є головними факторами у процесі забезпечення конкурентоспроможності та економічної безпеки країни. Держава повинна сприяти зниженню негативних зовнішніх чинників шляхом впровадження ефективної інвестиційної політики, яка повинна передбачати регулювання інвестиційного, податкового законодавства, що в свою чергу має поліпшити стан інвестиційного потенціалу країни загалом. Таким чином, у сучасних умовах головним призначенням інвестиційного потенціалу країни є сприяння розвитку матеріального виробництва і переходу до стабільного економічного зростання.

ВИСНОВКИ

Оцінка інвестиційного потенціалу України на основі модифікованої формули з урахуванням інфраструктурних ресурсів дала більш коректний результат, стосовно стану інвестиційного потенціалу за аналізований період. Таким чином, формування та реалізація інвестиційного потенціалу визначається здатністю економіки фінансувати процеси, пов'язані з генеруванням інновацій, створенням та модернізацією основних виробничих фондів, нематеріальних активів, розвитком освітнього, інфраструктурного, наукового та інформаційного потенціалу, відновленням, підтримкою та примноженням національного багатства.

Проведений аналіз дав можливість встановити, що в Україні є наявні проблеми, які стримують інвесторів вкладати свої кошти в економіку країни. Інвестор, який має намір вкласти кошти в бізнес України, керується не лише суб'єктивними, а й об'єктивними чинниками, до яких належать: рівень економічного розвитку держави, політична ситуація в країні, стан податкової та кредитної політики, підтримка з боку органів влади, рівень розвитку підприємницької діяльності та інше.

Враховуючи виробничий потенціал України, вигідне географічне положення, кваліфіковану робочу силу, наявність природних ресурсів, високий рівень вищої освіти та здатність до інновацій, в Україні є всі можливості для залучення потенційних інвесторів, бо інвестиції мають важливе значення, за допомогою якого можна оцінити

можливості формування та реалізації інвестиційного потенціалу національної економіки, покращення економічних та соціальних показників розвитку суспільства.

SUMMARY

Kobushko I. M., Chukhno R. Yu. Evaluation of investment potential of Ukraine taking into account infrastructure changes.

This statute is assigned to the day and the estimate of the investment potential of Ukraine for 2017-2019 years. For the correct rationalization of the definition of "investment potential", two terms have been looked at in the fashion: "investment" and "potential", which allowed the sutta to adjust the correctness of the assessment. Bulo is located in the warehouses of the investment potential of the country, as well as a factor in pouring into the country.

Formation and implementation of investment potential by the head official in the process of improving the competitiveness and economic security of the country, and also in the image of the power of the economy of Ukraine in the process of improving the financial stability of the process, making to the establishment of the main viral funds and non-material assets; generating new ideas; development of scientific, informational and educational potential. Therefore, to assess the level of investment potential of the country, it is necessary to find a new approach, so that even in a few hours the factor will be injected into the capital of investment potential to grow Oleksandrenko IV's model has been stuck in the robot for assessing the investment potential of the bule, but in this case such an indicator, like infrastructure resources, has not been boosted. In our opinion, the power of this indicator will give the ability to more accurately assess the level of investment potential of Ukraine, and also there is a direct availability of the existing infrastructure and economic

The investment potential of Ukraine has been determined on the basis of the integrated indicators of the country's labor safety, financial, financial, natural and infrastructural resources. As we move towards the development of investment potential in Ukraine, there are a number of obvious problems, such as injecting the development of the economy of the country into the country and reducing the level of investment potential. As a matter of fact, until the end of the day, the policy of reducing the country's investment potential has been promoted, and it is important in Ukraine that there is a need to secure the state-level principle in order to start the process of managing the country's investment potential.

Keywords: investment potential, resources, factors, economy, development, integrated indicator.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18 вересня 1991р. № 1560-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>
2. Потенціал. *Словник української мови* : веб-сайт. URL: <http://sum.in.ua/s/potencial>
3. Кобушко І.М. Стратегія розвитку інвестиційного ринку: теоретичні засади та вітчизняні реалії : монографія. Суми : СумДУ, 2012. 517 с.
4. Шамота Г. М. Особливості інвестиційного потенціалу України на сучасному етапі розвитку економіки. *Ефективна економіка*. 2015. № 10. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2015/26.pdf
5. Боровік Л. В. Методологічні аспекти побудови системи економічної безпеки формування інвестиційного потенціалу аграрного підприємства. *Фінансовий простір*. 2020. №3. С. 94-100.
6. Сілокова С. М. Розвиток інвестиційного потенціалу регіону як об'єкт державного регулювання. *Публічне управління: теорія та практика*. 2013. №1. С. 140-146.
7. Кобеля З. І., Кутаренко, Н. Я., Рудько К. І., Бабчук А. М. Інвестиційний потенціал України в умовах фінансово-економічної кризи. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 22. С. 32-37
8. Нечитайло У. П. Інвестиційний потенціал та інвестиційний клімат: особливості формування та співвідношення. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2011. №2. С. 97-103.
9. Національна економіка : навч. посіб. / Мельник А. Ф., Васіна А. Ю., Желок Т. Л., Попович Т. М. Київ : «ЗНАННЯ», 2011. 463 с.
10. Бандура Т. І. Інвестиційний потенціал регіону: сутність та основні підходи до його визначення. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2017. №5. С. 60-63.
11. Кукош М. С. Концепція формування інвестиційного потенціалу регіону. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. №19. С. 66-70.
12. Олександренко І. В. Оцінка інвестиційного потенціалу регіонів. *Регіональна економіка*. 2009. №3. С.80-91.
13. Збірник «Україна у цифрах, 2019». *Державна служба статистики України*. 2020. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2020/zb/07/zb_Ukraine%20in%20figures_u.pdf
14. Статистичний щорічник України 2019. *Державна служба статистики України*. 2020. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2020/zb/11/zb_yearbook_2019.pdf
15. Статистична інформація. *Державна служба статистики України* : веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
16. Статистична інформація. *Мінфін* : веб-сайт. URL: <https://minfin.com.ua/>
17. Іскаков А. А., Кобушко І. М. Енергоефективність національної економіки в контексті її еколого-економічної безпеки. *Механізм регулювання економіки*. 2016. № 3. С. 88-96.
18. Kobushko I. , Jula O., Kolesnyk M. Improvement of the mechanism of innovative development of small and medium-sized enterprises. *SocioEconomic Challenges*. 2017. №1. С. 60-67.
19. Тюленева Ю. В. Стан житлового забезпечення громадян в Україні. *Збірник наукових праць*. 2020. №25. С.27-34.

20. Освіта в Україні: виклики та перспективи : інформаційно-аналітичний збірник / Міністерство освіти і науки України. Київ : Інститут освітньої аналітики, 2020. С. 292.
21. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року «Про Стратегію людського розвитку» : Указ Президента України від 02.06.2021. № 225/2021. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/225/2021#Text>
22. Фролов С.М., Кобушко І. М., Забіяка А. М. Вплив зростання зовнішнього боргу на економічний та інвестиційний розвиток України. *Вісник Сумського державного університету*. 2012. № 2. С. 98-104.
23. Інфляційний звіт. *Національний банк України*. 2020. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/IR_2020-Q3.pdf?v=4
24. Бударна В. О. Правові засоби формування інвестиційного потенціалу України. *Економічна теорія та право*. 2017. №3. С.120-131

REFERENCES

1. Law of Ukraine «On investment activity»: № 1560-XII. (1991, September 18). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> [in Ukrainian].
2. Potensial. *Slovnnyk ukraïns'koyi movy* [Potential. Dictionary of the Ukrainian language]. Retrieved from: <http://sum.in.ua/s/potencial> [in Ukrainian].
3. Kobushko, I. M. (2012). *Stratehiya rozvytku investytsiynoho rynku: teoretychni zasady ta vitchyznyani realiyi. [Investment market development strategy: theoretical principles and domestic realities]*. Sumy: SumDU [in Ukrainian].
4. Shamota, G. M. (2015). Osoblyvosti investytsiynoho potentsialu Ukrayiny na suchasnomu etapi rozvytku ekonomiky. [Features of investment potential of Ukraine at the present stage of economic development]. *Efektivna ekonomika – Efficient economy*, 10. Retrieved from: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2015/26.pdf [in Ukrainian].
5. Borovik, L. V. (2020). Metodolohichni aspekty pobudovy systemy ekonomichnoyi bezpeky formuvannya investytsiynoho potentsialu ahromoho pidpryyemstva. [Methodological aspects of building a system of economic security for the formation of investment potential of an agricultural enterprise]. *Finansovyy prostir – Financial space*, 3, 94-100 [in Ukrainian].
6. Silyukova, S. M. (2013). Rozvytok investytsiynoho potentsialu rehionu yak ob'yekt derzhavnoho rehulyuvannya. [Development of investment potential of the region as an object of state regulation]. *Publichne upravlinnya: teoriya ta praktyka – Public administration: theory and practice*, 1, 140-146 [in Ukrainian].
7. Kobelya, Z. I., Kutarenko, N. Ya., Rudko, K. I., Babchuk, A. M. (2017). Investytsiynyy potentsial Ukrayiny v umovakh finansovo-ekonomichnoyi kryzy. [Investment potential of Ukraine in the financial and economic crisis]. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*, 22, 32-37 [in Ukrainian].
8. Nechitaylo, V. P. (2011). Investytsiynyy potentsial ta investytsiynyy klimat: osoblyvosti formuvannya ta spivvidnoshennya. [Investment potential and investment climate: features of formation and ratio]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho universytetu – Scientific Bulletin of Uzhhorod University*, 2, 97-103 [in Ukrainian].
9. Melnyk, A. F., Vasina, A. Yu., Zhelyuk, T. L., Popovych, T. M. (2011). *Natsional'na ekonomika. [National economy]*. Kyiv: «KNOWLEDGE» [in Ukrainian].
10. Bandura, T. I. (2017). Investytsiynyy potentsial rehionu: sutnist' ta osnovni pidkhody do yoho vyznachennya. [Investment potential of the region: essence and basic approaches to its definition]. *Sotsial'no-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrayiny – Socio-economic problems of the modern period of Ukraine*, 5, 60-63 [in Ukrainian].
11. Kukosh, M. S. (2018). Kontsepsiya formuvannya investytsiynoho potentsialu rehionu. [The concept of formation of investment potential of the region]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu – Scientific Bulletin of Uzhhorod National University*, 19, 66-70 [in Ukrainian].
12. Oleksandrenko, I. V. (2009). Otsinka investytsiynoho potentsialu rehioniv. [Estimation of investment potential of regions]. *Rehional'na ekonomika – Regional economy*, 3, 80-91 [in Ukrainian].
13. Zbirnyk «Ukrayina u tsyfrakh, 2019». [Collection «Ukraine in numbers, 2019»]. *ukrstat.gov.ua*. Retrieved from: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2020/zb/07/zb_Ukraine%20in%20figures_u.pdf [in Ukrainian].
14. Statystychnyy shchorichnyk Ukrayiny 2019. [Statistical Yearbook of Ukraine 2019]. *ukrstat.gov.ua*. Retrieved from: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2020/zb/11/zb_yearbook_2019.pdf [in Ukrainian].
15. Sayt Derzhavna sluzhba statystyky Ukrayiny. [Website of the State Statistics Service of Ukraine]. *ukrstat.gov.ua*. Retrieved from: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
16. Sayt Minfin [Website of the Minfin]. *minfin.com.ua*. Retrieved from: <https://minfin.com.ua/ua/> [in Ukrainian].
17. Isakov, A. A., Kobushko, I. M. (2016). Enerhoefektyvnist' natsional'noyi ekonomiky v konteksti yiyi ekoloho-ekonomichnoyi bezpeky. [Energy efficiency of the national economy in the context of its ecological and economic security]. *Mekhanizm rehulyuvannya ekonomiky – The mechanism of economic regulation*, 3, 88-96 [in Ukrainian].
18. Kobushko, I., Jula, O., Kolesnyk, M. (2017). Udoskonalennya mekhanizmu innovatsiynoho rozvytku maloho ta sredn'oho pidpryyemnytstva. [Improvement of the mechanism of innovative development of small and medium-sized enterprises]. *Sotsial'no – ekonomichni – SocioEconomic Challenges*, 1, 60-67 [in English]
19. Tyuleneva, Yu. V. (2020). Stan zhytlovoho zabezpechennya hromadyan v Ukrayini. [The state of housing of citizens in Ukraine]. *Zbirnyk naukovykh prats' - Collection of scientific works*, 25, 27-34 [in Ukrainian].

20. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2020). Osvita v Ukraini: vyklyky ta perspektyvy : informatsiyno-analitychnyy zbirnyk. [Education in Ukraine: challenges and prospects: information-analytical collection]. Kyiv: Institute of Educational. *mon.gov.ua* Retrieved from: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/serpneva-konferencia/2020/metod-zbirka-osvita-ta-covid-2020.pdf> [in Ukrainian].
21. On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine of May 14, 2021 «On the Strategy of Human Development». (Decree of the President of Ukraine of June 02, 2021 № 225/2021). *Verkhovna Rada Ukrainy – Verkhovna Rada of Ukraine*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/225/2021#Text> [in Ukrainian].
22. Frolov, S. M., Kobushko, I. M., Zabiayaka, A. M. (2012). Vplyv zrostannya zovnishn'oho borhu na ekonomichnyy ta investytsiynyy rozvytok Ukrainy. [Influence of external debt growth on economic and investment development of Ukraine]. *Visnyk Sums'koho derzhavnoho universytetu – Bulletin of Sumy State University*, 2, 98–104 [in Ukrainian].
23. National Bank of Ukraine. (2020). Inflyatsiynyy zvit. [Inflation report]. *bank.gov.ua*. Retrieved from: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/IR_2020-Q3.pdf?v=4 [in Ukrainian].
24. Budarna, V. O. (2017). Pravovi zasoby formuvannya investytsiynoho potentsialu Ukrainy. [Legal means of formation of investment potential of Ukraine]. *Ekonomichna teoriya ta pravo – Economic theory and law*, 3, 120–131 [in Ukrainian].
25. Sayt Minfin [Website of the Minfin]. *minfin.com.ua*. Retrieved from: <https://minfin.com.ua/ua/> [in Ukrainian].
26. Iskakov, A. A., Kobushko, I. M. (2016). Enerhoefektyvnist' natsional'noyi ekonomiky v konteksti yiyi ekoloho-ekonomichnoyi bezpeky. [Energy efficiency of the national economy in the context of its ecological and economic security]. *Mekhanizm rehulyuvannya ekonomiky – The mechanism of economic regulation*, 3, 88–96 [in Ukrainian].
27. Kobushko, I., Jula, O., Kolesnyk, M. (2017). Udoskonalennya mekhanizmu innovatsiynoho rozvytku maloho ta seredn'oho pidpryyemnytstva. [Improvement of the mechanism of innovative development of small and medium-sized enterprises]. *Sotsial'no – ekonomichni – SocioEconomic Challenges*, 1, 60–67 [in English]
28. Tyuleneva, Yu. V. (2020). Stan zhytlovoho zabezpechennya hromadyan v Ukraini. [The state of housing of citizens in Ukraine]. *Zbirnyk naukovykh prats' - Collection of scientific works*, 25, 27–34 [in Ukrainian].
29. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2020). Osvita v Ukraini: vyklyky ta perspektyvy : informatsiyno-analitychnyy zbirnyk. [Education in Ukraine: challenges and prospects: information-analytical collection]. Kyiv: Institute of Educational. *mon.gov.ua* Retrieved from: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/serpneva-konferencia/2020/metod-zbirka-osvita-ta-covid-2020.pdf> [in Ukrainian].
30. On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine of May 14, 2021 «On the Strategy of Human Development». (Decree of the President of Ukraine of June 02, 2021 № 225/2021). *Verkhovna Rada Ukrainy – Verkhovna Rada of Ukraine*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/225/2021#Text> [in Ukrainian].
31. Frolov, S. M., Kobushko, I. M., Zabiayaka, A. M. (2012). Vplyv zrostannya zovnishn'oho borhu na ekonomichnyy ta investytsiynyy rozvytok Ukrainy. [Influence of external debt growth on economic and investment development of Ukraine]. *Visnyk Sums'koho derzhavnoho universytetu – Bulletin of Sumy State University*, 2, 98–104 [in Ukrainian].
32. National Bank of Ukraine. (2020). Inflyatsiynyy zvit. [Inflation report]. *bank.gov.ua*. Retrieved from: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/IR_2020-Q3.pdf?v=4 [in Ukrainian].
33. Budarna, V. O. (2017). Pravovi zasoby formuvannya investytsiynoho potentsialu Ukrainy. [Legal means of formation of investment potential of Ukraine]. *Ekonomichna teoriya ta pravo – Economic theory and law*, 3, 120–131 [in Ukrainian].